

2026-07-23
LI2026/01420

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Statens jordbruksverk

551 82 Jönköping

Uppdrag till Statens jordbruksverk att utveckla och effektivisera förprovningen av djurstallar

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) i uppdrag att utveckla och effektivisera förprovningen av djurstallar. Jordbruksverket ska inom ramen för uppdraget analysera och beskriva förutsättningarna samt lämna förslag på de tre nedan angivna åtgärderna.

1. Erbjuder digitala eller fysiska möten

Jordbruksverket ska se över möjligheten att reglera en skyldighet för länsstyrelserna att erbjuda djurhållare digitala eller fysiska möten inför och i samband med handläggningen av en förprövningsansökan.

Enligt förvaltningslagen (2017:900) ska en myndighet vara tillgänglig för kontakter med enskilda och se till att dessa sker smidigt och enkelt. Ärenden ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt, utan att rättssäkerheten eftersätts. Syftet med åtgärden är att i enlighet med dessa utgångspunkter förenkla för djurhållare och öka effektiviteten i förprövningsprocessen inför men även i samband med handläggningen av en förprövningsansökan. Genom tidig vägledning kan ansökningarna bli mer fullständiga och korrekta, vilket bidrar till kortare handläggningstider och ett mer resurseffektivt arbete hos myndigheterna. Samtidigt kan åtgärden bidra till en enhetlig tillämpning och stärkt service till djurägare.

2. Standardiserade byggnadslösningar och inredningar

Jordbruksverket ska utreda möjligheten att utforma och införa en ordning för typgodkännande av standardiserade byggnadslösningar och inredningar inom djurhållningen där kravet på förprovning och besiktning undantas.

Syftet med åtgärden är att öka förutsebarheten och enhetligheten i tillämpningen av gällande regelverk, samt att förenkla och effektivisera processen för både djurhållare, leverantörer och berörda myndigheter. Genom att möjliggöra typgodkännande av väl beprövade lösningar ska osäkerhet vid bedömning av nya produkter som inte utgör ny teknik minska, handläggningstider kortas och risken för varierande beslut mellan länsstyrelser reduceras. Åtgärden ska vidare bidra till att underlätta investeringar i ändamålsenliga och djurskyddsmässigt goda byggnadssystem, samtidigt som resursanvändningen inom såväl staten som näringen effektiviseras. Jordbruksverket ska inom ramen för sitt uppdrag säkerställa att systemet med typgodkännande upprätthåller höga krav på funktion, djurskydd och smittskydd samt fortlöpande anpassas till teknikutveckling och nya byggnadslösningar.

3. Undantag från förprovningskravet

Jordbruksverket ska analysera nuvarande undantag och vid behov föreslå ytterligare undantag från kravet på förprovning och besiktning av djurstallar. Åtgärden omfattar en systematisk genomgång av befintliga undantag i syfte att identifiera vilka som fungerar väl respektive vilka som medför brister, otydligheter eller oönskade konsekvenser. Analysen ska belysa effekter för djurvelfärd, administrativ börda och myndigheternas resursanvändning. Resultaten ska ligga till grund för förslag om nya eller reviderade undantag som är ändamålsenliga, effektiva och rättssäkra. Arbetet ska särskilt beakta byggnaders och djurhållningars komplexitet, med fokus på fall där risken för fel är låg och konsekvenserna begränsade och lättåtgärdade.

Syftet med åtgärden är att, med utgångspunkt i erfarenheter och kunskap från både tidigare tillämpning och den analys som genomförs inom uppdraget, utveckla ett mer träffsäkert regelverk för förprovning och besiktning av djurstallar. Genom väl avvägda undantag kan regelbördan minska och processerna förenklas, samtidigt som myndigheternas resurser kan användas mer effektivt. Detta kan även bidra till ökad förutsebarhet för djurhållare och säkerställa att en fortsatt hög nivå av djurvelfärd upprätthålls.

Uppdragets åtgärder ska bidra till att minska den administrativa bördan genom förbättrad kommunikation och kontakt med djurhållare som ansöker om förprovning samt genom ett utökat utrymme för undantag från gällande krav. De ska vidare bidra till en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion med bibehållet djurskydd samt till en mer effektiv och likvärdig handläggning, liksom ökad förutsägbarhet och trygghet för djurhållare.

Jordbruksverket ska när uppdraget genomförs inhämta information och upplysningar från länsstyrelserna.

Jordbruksverket ska senast den 30 september 2027 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Bakgrund

Enligt 6 kap. 1 § djurskyddsförordningen (2019:66) ska stall, andra förvaringsutrymmen och hägn godkännas från djurskydds- och djurhälsosynpunkt innan de uppförs, byggs till eller om, ändras på ett sätt av väsentlig betydelse, eller tas i anspråk eller inreds för ny form av djurhållning eller djuruppfödning som de tidigare inte har använts för.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2021:29) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:12) om förprovning anges bland annat vilka åtgärder som är undantagna från förprovning samt bestämmelser om den prövande myndighetens handläggning.

Förprovning av djurstallar infördes i svensk lagstiftning 1973 för att säkerställa ett gott djurskydd redan i planerings- och byggskedet. Systemet fick i huvudsak sin nuvarande utformning genom djurskyddslagen (1988:534), där behovet av stärkt djurskydd betonades. Sedan dess har förprovningen återkommande utretts och utvecklats för att både upprätthålla djurskyddet och förbättra företagens villkor.

Under 2000-talet har flera översyner av förprovningen genomförts. År 2007 fick Djurskyddsmyndigheten och Jordbruksverket i uppdrag att se över systemet, bland annat på grund av kritik mot långa handläggningstider och bristande enhetlighet. Detta ledde till ändrade föreskrifter 2012, med förbättringar såsom maximala handläggningstider, tydligare processer,

möjlighet till förhandsanmälan i vissa fall och frivilligt smittskyddssamråd. Samtidigt infördes undantag från förprövningskravet, exempelvis för mindre stallbyggnader, vissa besättningar och begränsade om- och tillbyggnader, i syfte att minska administrationen och öka förutsägbarheten.

Förprövningen har fortsatt att utvecklas, bland annat inom Livsmedelsstrategin och genom ett uppdrag i Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2018 om att fortsätta arbetet med att förenkla och förbättra förprövningen (N2017/07847 m.fl.). Detta har lett till förbättringar såsom ökad samordning mellan länsstyrelserna via fokusgrupper för djurslag och brandskydd, gemensamt handläggarsöd samt tydligare information på myndigheternas webbplatser. Samtidigt har kompetensen stärkts och föreskrifter och ansökningsblanketter utvecklats. För att öka rättssäkerheten ingår förprövning numera i Jordbruksverkets checklistor och vägledningar för djurskyddskontroll.

Skälen för regeringens beslut

Under våren 2019 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att avskaffa det obligatoriska kravet på förprövning av djurstallar och om att förenkla reglerna för hur djurstallar ska byggas (bet. 2018/19:MJU11, reservation 19, rskr. 2018/19:188). I tillkännagivandet framhålls en förståelse för att avskaffandet av kravet skulle kunna bidra till en försämring av djurhälsa och djurskydd. Samtidigt framhålls att de som väljer att hålla djur, och att göra stora investeringar som krävs för att bygga lämpliga djurstallar, gör det med djurens bästa för ögonen. Reglerna för hur djurstallar ska byggas bör enligt tillkännagivandet förenklas då de nuvarande reglerna är alltför detaljerade och ökat fokus bör i stället ligga på funktion och djurvälstånd.

Den 29 augusti 2024 överlämnade Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56). I betänkandet föreslår utredningen bland annat att förprövning av djurstallar ska behållas men förbättras och förenklas. Utredningen föreslår vidare en rad strukturella, organisatoriska och administrativa åtgärder avseende förprövning, inklusive ändrad ansvarsfördelning, stärkt kompetens, fler undantag, ekonomiskt stöd för smittskyddssamråd samt ökad standardisering i syfte att göra systemet mer effektivt, enhetligt och rättssäkert. Enligt riksdagens beslut med anledning av propositionen En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar

tillväxt i hela landet (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338) och Livsmedelsstrategin 2.0 (LI2025/00646) ska livsmedelsproduktionen vara lönsam, konkurrenskraftig och robust i hela landet.

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att Jordbruksverket bör ges i uppdrag att vidta åtgärder för att utveckla och effektivisera förprovningen av djurstallar, i syfte att öka enhetlighet, förutsebarhet och resurseffektivitet i tillämpningen samt stärka konkurrenskraften, samtidigt som en hög nivå av djurskydd säkerställs.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Katarina Wahlgren

Kopia till
Justitiedepartementet/INS
Finansdepartementet/BA och SFÖ
Klimat- och näringslivsdepartementet/CKS, KL, NIM och NM
Kulturdepartementet/KKM
Arbetsmarknadsdepartementet/A
länsstyrelserna